МАЙ
15
понидельник
1939 он
№ 109 (2749)
Сэн 10 мунгэ

Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯТ-МОНГОЛ ҮНЭН

ВКП(б)-эйн Б.-М. Обкомой ба БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй ОРГАН.

A. K. SEROOV, P. D. OSIPEENKO

Soveed Sojuuzai geroinuud Anatooli Seroovoi ba Poliina Osipeenkiin durasxalnuudta

Manai epooxiin xojor gaixamşag xynyyd, Soveed Sojuuzai xojor Geroinuud—kombriig nyxer Seroov Anatooli Konstantiinoviç ba maioor nyxer Osipeenko Poliina Deniisovna gegşed baixaa bolioo.

Main 11-de, ygleenei 9 çaasta, eehediingee albata ujalganuudaa dyyrgeze jabataraa, manai exe oronoi aldarta xojor sookolnuud—nyxed Seroov ba Osipeenko gegşed tragiiçeskaar nygşebe.

Kommuniis paarti ba byxii soveed arad bolbol jixe geegdeliiji yzeed baina. Ulaan Aarmi xadaa kombriig Seroov ba maioor Osipeenkiiji, niidelgiin iskyysstviin gaixamşag xojor maasternuudiiji, soveed exe oronoi xaluun patrioodnuudiiji aldahan baina.

Aldarta geroinuud Seroov ba Osipeenkiin nerenyyd bolbol byxii soveed aradta medeetei baina. Tedenerei niidelgiin maasterstvooji gansaşji manaida bişe, myn baha Soveed Sojuuzai oron niutaghaa xoloşji garta gaixalsan xyxideg hen.

Anatooli Seroov bolbol niidelgiin xeregei bodoto maaster baihan jym. Byri haja, main nei yderte, gryppovoi niidelgiin ynder deede iskyysstviiji Ulaan plooşçadь deere demonstriirovelhen, doloon xurdan istrebiitelьnyydiiji xaraza xyxihen baina. Ene aldarta dobooji tyryylen Anatooli Seroov jabahan jym.

Uraalska şuluu nyyrhenei koopinuudai gorniaagai xyzyyn, kvalificiirovenne stoleçaar nyxer Seroov bolbol 1929 ondo komsomoolo! pytioovkoor, RKKA-iin Agaarai-Vojeenne xysenyydei zergede orohon baina. Tere xadaa K. Je. Voroşiilovoi neremzete, Orenbyyrgskiin niidelgiin hurguuliiji amzaltatalgaar dyyrgehen jym. Zorimgoi, erid ba zyrxeteg liioodçig xadaa tereenhee xolşo zil bolood baixada, istrebiitelьnyydei zvenooji kamaandaldag bolhon baina.

Nyxer Seroov bolbol tuilaxan amzaltanuud deeree toggooso xizaarladaggyi hen. Tere xadaa istrebiitelьne çaastьnuudta baixa zuuraa, eeriingee olotomo talaantiiji xaruulaa, oronoi oboroonlin xariuusalgatai uçaastoguudai negende—Daalьna-Vostoogta, istrebiitelьnyydei otriaadiiji komaandalaa, nauuçna-şinzeleigiin instityydte liioodçig — ispetaateliaar, tiin xesestee, RKKA-iin agaarai-vojeenne xysenyydei, niidelgiin glaavna inspeekciin naçaalьnigaar xydelmeriibe.

Nyxer Seroov xadaa deede pilotaaziin ynder masterstvooji eeriingee iiçne zişeegeer xaruulan, liiodçiguud-istrebiitelьnyydei zaluu kaadrnuudiiji urguulan xymyyzyylxe tuşaa ton jixe xydelmerilhen baina.

Geroiizm xaruulhanalgaa tylee ba praviitelьstviin speciaalьna daabarinuudiiji dyyrgelgede erxim hain gabijaanuudai tylee nyxer Seroov bolbol Soveed Sojuuzai gurban oordenuudaar şagnagdahan ba Soveed Sojuuzai Geroin nerezergiiji abhan baina.

Bolьşeviig erxim şanarnuudaar—exe orondoo ba Leenin—Staalinai paartida dylete inaglalaar, xizaarlaşagyi gabijaa ba erelxeg jabadalaar, iialtada erid zorigoor dyyren baigaa. Leenin—Staalinai paartiaar xymyyzyylegdehen, soveed aradai ynen xybyyn, tere xadaa aradai xeregte, kommuniizmiin xeregte slyziilxehee ynder deede zoriigo ygei geze mededeg hen. Soveed aldarta aviaaciin erxim organizaatornuudai negeniiji, yxel xadaa manai zergenyydhee xaxasuulan abaaşaa.

Xydee azaxiin kvalificiirovenne xydelmerilegşe bolhon, hyyleerenь, soveed vojeenne erxim liioodçiguudai tyryyşiin zergenyydte debzehen, Ukraiinska tariaaşanai basagan, urdanь batraaçka jabahan nyxer Osipeenko Poliina Deniisovna bolbol nyxer Seroovtoi xamta nygşehen baina.

1932 ondo nyxer Osipeenko bolbol liioodçiguudai hurguuliida orohon baina. Hyyleerenь, aviacioonno sloozno teexnikiiji tyrgeer şudalaza, istrebiitelьne aviaacada xydelmerilee. Poliina Osipeenko bolbol bogonixon bolzor soo, exenernyydei, ulasxoorondiin taban rekoordnuudiiji togtoohon baina. Tedenerheenь, Sevastoopolь—Arxaangelьska ba Moskvaa—Amuurdaxi Komsomoolьskiin raioon marşruudaar niidelge bolbol ton erxim hain ba byxii delxeide medeetei baina. Byxii delxei xadaa „Roodina“ samoliiodoi, exenernyydei ekipaaziin geroiizm ba gabijaaji gaixahan baina. Terenei sostaavta Poliina Osipeenko baigaa.

Bata bexi, energiiçne, doriuun solbon, eeriingee xysende dyyren etigemzete tere xadaa jamarşji jixe xeregei tula xam orolsodog hen. Poliina Osipeenko bolbol gansaxanşji talaantiivo liioodçica baihan bişe, xarin tusagaar xraabra, zyrxetei, gabijaa ba erelxeg jabadaliiji xaruulza şadaxa tesemgei xyn baigaa. Poliina Osipeenko bolbol soveed aradiiji ba Leenin—Staalinai bolьşeviig paartiiji xizaargyi jixeer inagladag baigaa. Nyxer Osipeenko bolbol erxim hain gabijaagai tylee Soveed Sojuuzai gurban oordenuudaar şagnagdahan ba Soveed Sojuuzai Geroin nerezergiiji abhan baina.

Soveed Sojuuzai Geroinuud nyxer Seroov ba Osipeenkiin byxii azajabadalanь ba xydelmerinь manai socialiis exe orondo, Byxesojuuzna Kommuniis bolьşeviigyydei paartida ba byxii azalşa xyntyreltenei voozdь nyxer Staalinda preedannostiiin ba xizaarlaşagyi inaglalgiin zişee bolxo baina.

Soveed aradai ba byxii Xydelmerişen-Tariaaşanai Ulaan-Aarmiiin inaguud, xyndete xaninuud ba nyxed, taanadhaa xaxasanabdi.

Tanai tyxel şaraitnai, manai durasxalda xetiin xetede ylexe.

K. Je. Voroşiilov, L. Z. Meexlis, C. M. Bydioonnii, G. I. Kyliik, Je. A. Şçadeenko, I. I. Proskyyrov, B. M. Şaapoşnikov, A. D. Loktioonov, D. R. Paavlov, F. F. Kyznecoov, A. I. Zaporoozec, Smyşkeeviç, Agaalьcov, Jeremeenko, A. Osipeenko, Saavçenko, Xmelьnilcki, Mereckoov, Vaşyygin, Ptyyxin, Koopec, Kovalioov, Susaikov, Smokaçoov, K. M. Gyysev, Timoşeenko, Meelьnikov, A. S. Nikolaajev, Astaaxov, Şteern, Zimiin, Bogaatkin, Riiçagoov, Senaatorov, Konioov, Biriykoov, Jaakovlev, Zigarioov, Çerniix, V. Jakovlev, Gaponooviç, V. Izootov, Xolьzuunov, M. Izootov, Şelyyxin, Şimkoo, Bytoorin, Ovçiinkin, Arzenyyxin, Şevçeenko, Lakeejev, Dyşkiin, Smirnoov, Antoonov, Jakuuşin, Nikolaajev, Gaidareenko, Ylevcoov, Beliakoov, Daniilin, Fiilin, Xoloopcev, Sypryyn, Stepanoovski, Fiyxtikoov, Gyysev, Smoroodinov, Xaxaarov, Voroonov, Snegoov, Pomeraancev, Deniisov, Kamaanin, Xriyykin, Nestereenko, Geraasimov, Ioonov, Jevseevьjev, Raaxov.

GEROINUUDAI DURASXALDA

Aguujixe soveed aradai erelxeg zorimgoi basagan, xybyyn xojor, staalinska aviaaciin omog sookolnuud, eehediingee exe orondo, kommuniis paartidaa xizaargyi preedanne bolьşeviigyyd, Poliina Osipeenko ba Anatooli Seroov gegşed, bojevoi poost deere, agaaraigaa koraabliin ştyrvaalda jabataraa naha baraba. Ene xadaa Soveed Sojuuzai azalşadta, Leenin—Staalinai paartida ugaa jixe geegdel myn, Soveed Sojuuzai geroinuudiiji, eehediingee xojor erxim komandiirnuudiiji aldahan, Ulaan Aarmida ugaa jixe geegdel bolno.

Poliina Osipeenko ba Anatooli Seroov gegşedei gerelte oobraznuudanь, manai socialiis otçiiznlin azalşadai zyrxendenь mynxedee baixa. Tedenerei azabaidalanь, aradtaa, Leenin—Staalinaigaa aguujixe xeregte, tedenerei yneneer alba xelgenь xadaa byxii azalşadiiji, Ulaan Aarmiiin byxii bojeecyyd, komandiirnuud ba politiiçeske xydelmerilegşediiji, Exe oronoigoo aldartanь, kommuniizmiin ilagdaşagyi, bygediiji ilagşa tugai aldartanь, saaşadxi gabijaanuudta uriaalna.

Poliina Osipeenko ba Anatooli Seroov gegşedei nerenyydenь manai exe oronoi gazaa teeşji medegdenxei. Tedener bolbol gabijaanuudiiji yzyylee, tedenerei geroiizmiijinь byxii delxei gaixahan baina. Manai aradai, zoxioon baiguulagşa geroinuudai aradai gyn dundahaanь urgan garhan, staalinska epooxiin xymyyzyylegdegşed, Poliina ba Anatooli gegşed, soveed xynyydei, staalinska xatuuzuulgiin xynyydei erxim şanarnuudiiji, preedannostь, bolьşeviig xatuu zorigiiji, aradai buzar daisadta zebyyrxelgiiji eehedtee zagsaahan baina. Liioodçiguud, geroinuud Poliina Osipeenko ba Anatooli Seroov gegşed xadaa soveed aviaaciin istoorido aldarta, gansa bişe xuudahiiji bişehen baina. Bataraaçka baihanaa, agaarai koraablinuudiiji jabuulxa sloozno iskyysstviiji xysed şudalhan, tyryyklaassna liioodçica xyrter, manai aradai geroin ynder nere zergede xyrter deeşeleed, Poliina bolbol Xara dalaihaa Sagaan dalai xyrter, Moskvaahaa Tiixi okeaan xyrter, istoorido zişeegyi, eeriingee niidelgenyydeer, Soveed Sojuuzai bulad şubuunuudai xyse şadaliiji, staalinska epooxoor xymyyzyylegdehen soveed exenerei xyse şadaliiji demonstriirovalhan baina. Manai aradai praviitelьstvo xadaa Anatooliiji Soveed Sojuuzai Geroin nere zergeer ba Leeninei oordenoor şagnaza, soveed zebsegei, Ulaan Aarmiiin bojevoi xyseşadalai aldartanь, Anatooliiin gabijaanuudiiji yndereer segnehen baina.

Osipeenko ba Seroov gegşed bolbol soveed samoliooduud xadaa delxeidexi byxii samoliooduudhaa, bygedenheenь xolo, bygedenheenь deegyyr, bygedenheenь tyrgeneer niidexiinь tula byxii ami bejee ygehen baina. Zuugaad, miangaad ba xeden arbaad miangan manai zorimgoi bojeecyyd ba komandiirnuud, manai exe oronoi xaluun patriooduud bolbol tedenerei xeregiiji xalan abxa geeşe.

Ulaan Aarmiiin byxii bojeecyyd, komandiirnuud, politiiçeske xydelmerilegşed bidener bolbol gaşuudalai ede xyşer çaasuudta, Poliiniin xoinohoonь, xaxad zilei urda tee tereneer xelegdehen ygenyydiijinь dabtaxamnai: „Manai xilenyydei oiroo xyrteşegyide dobtolxoo xen zabdanab, tere gaşuudal yzexe. Daisan xadaa xaanahaa dobtolxiiji zabdanab, tiişenь eehediingee samoliooduudiiji xytelxebdi. Manai sviaşçeenne xilenyydte dobtolxiiji zabdahan negeşji daisaniiji gamnaxagyibdi“.

Manai xaninuud, manai aldarta bojevoi nyxedyyd, taanadhaa xaxasababdi.

Soveed Sojuuzai Maarşal **S. M. Bydioonnii**, MVO-gei vojeenne soveedei çleen korpusnoi komissaar **A. I. Zaporoozec**, MVO-gei politiiçeske ypravleeniiin naçaalьnig brigaadna komissaar **A. A. Lobaçoov**, Soveed Sojuuzai Geroi kombriig **I. T. Jeremeenko**, Soveed Sojuuzai Geroi polkoovnig A. **S. Osipeenko.**

BKP(b)-einObkoomhoo, BMASSR-ei Sovnarkoomhoo, Verxoovno Soveedei Preziidiymhee

Manai exe oronoi omog sookolnuud, Soveed Sojuuzai erelxeg zorimgoi Geroinuud, kombriig Seroov ba maioor Osipeenko gegşedei naha barahanainь tuxai medeesel bolbol Buriaad-Mongoloi azalşadai zyrxiiji gynzegii gaşuudalaar dyyrgebe. Manai yjiin erxim hain liioodçiguud, Seroov ba Osipeenko gegşed xadaa aguujixe Staalinda eehediingee xizaargyi preedannostieer, eehediingee zişeegyi geroiizmaar, aguujixe soveed aradai zyrxendenь xaluun inaglaliiji tuilahan baina. Nyxed Osipeenko ba Seroov gegşedei gerelte oobraz, exe orondoo, aguujixe Staalindaa tedenerei xizaargyi preedannostь, tedenerei aixagyi legendaarna jabadal bolbol Buriaad-Mongoloi aradiiji xyxieexe ba manai exe oronoi oboroonno şadabariiiji byri jixeer bexizyylgede, staalinska aviaaciiji saaşadanь bexizyylxiin tylee temeelde, manai exe oronoi Vostooçno xilenyydei, socialiizmiin forpoost, manai respyyblikiin saaşadaa seseglen halbaraxiin tylee şin zorimgoi xydelmeride uriaalna.

BMASSR-ei Sovnarkoom, BKP(b)-ein Obkoom ba Verxoovno Soveedei Preziidiym bolbol Buriaad-Mongoloi azalşadai nerehee, aguujixe Soveed Sojuuzai byxii araduudtai xamta, aldarta geroinuud—baatarnuud, kombriig Seroov ba maioor Osipeenko gegşedei tragiiçeskaar naha barahandanь gaşuudanad.

Sovnarkoomoi tyryylegşe
Ivanoov.
BKP(b)-ein Obkoomoi sekretaarь **Ignaatьjev.**
Verxoovno Soveedei Preziidiymei tyryylegşe
Belьgaajev.

Durasxalta uulzalganuud

Gaixamşag yder hanagdana. Moskvaahaa Daalьna-Vostoog xyrter „Roodina“ samoliood deere niidelge xehen gurban geroinuud, gaixamşag gurban exener, Kreemlьde, nyxer Staalintai ba terenei aldarta soraatniguudtai zergeleed huuza baigaa hen. Tiixede Osipeenkiiji tyryyşiinxiee xaraab, gebeşji „Roodina“ samoliiodoi niidelgiin ştaabta minii xydelze baihan ydernyydte, terenei oobraz byxii roostooroo minii urda baigaa hen.

Staalinska aviaaciin istooriiin xuudahanda bişehen ulasxoorondiin klaassiin liootçig—Anatooli Seroov bolbol Geroiin gabijaanuud tuxai dolgitoor xelehen belei.

Osipeenko ba Seroov bolbol ene yderte, Kreemlьde, tedenei amzaltanuudiiji zorigzuulagşatai—nyxer Staalintai uulzahan baina. Erelxeg zorigoor, xyse ba eneergieer xysed dyyren exener bolbol staalinska xymyyzyylegdegşedeer xyrieelegdeed baigaa hen, edener bolbol aldar soliiji, manai exe oronoi xyse şadaliiji magtan baigaa, busalama ba burjalama azabaidalaa magtan baigaa hen.

Bi xadaa bişeşji ydernyydte, geroiiçeske bydniiçne xydelmerieer dyyrgegdehenşji ydernyydte edeniiji hananab.

Poliina Osipeenkiiji hyylşiinxiee, Fryynziin neremzete Ulaan Aarmiiin Centraalьna baişanda, Çkaalovta zoriuulan yge xeleze baixadanь xaraa hem. Ene xadaa jamar jixe dolgiootoigoor, jamar jixe jixe inaglalaar, gaixamşag azabaidaldanь dyyren ba yldeşegyigeer exe orondoo slyziilxede zoriuulagdahan manai yjiin aguujixe liootçig Valeeri Çkaaloviiji duradaa hen.

Saghaa urda naha barahan nyxedeigee praaxada tolgoigoo doxinobdi.

Kombriig M. T. SLEEPNEV,
Soveed Sojuuzai Geroi.

ZURAG DEERE: Krasnodaarska xizaarai Şçerbiinske raioonoi kolxoozniguud promiişlenne predprijaatida xydelmerilxiiji tabixa tuxai medyylge bişese baina.

(TASS-iin fotoxrooniko).

A. K. Seroovoi ba P. D. Osipeenkiin bejenyydiiji kremaacalalga

Main 12-to, 22 çaas 30 minuutada nyxed A. K. Seroovoi ba P. D. Osipeenkiin bejenyydiiji kremaacalalga bolbo. Naha baragşadai şataagdahan bejiin ynehetei yyrnenyyd, Sojuuzuudai Gerei koloonno zaal soo tabigdaa.

Soveed Sojuuzai Geroinuud—Seroov ba Osipeenkiin naha barahanai tuxai, francuuzska xeblelnyyd

Pariiz, main 12. (TASS). Ydeşenei, byxii pariizska xeblelnyyd bolbol Soveed Sojuuzai Geroinuud maioor Poliina Osipeenko ba kombriig Anatooli Seroov gegşedei tragiiçeskaar naha barahiijinь temdeglene. Gazeedyyd xadaa Osipeenkiin portreedyydiiji toliiloзo, naha barahan liioodçiguud tuxai biografiiçeske medeenyydiiji bişene, tedenerei geroiizmiiji ba texniiçeske ynder kylьtyyriijinь temdeglene.

Exe oronoo ulam bexizyylxe

SSSR-ei soloto geroinuud Anatooli Seroov ba Poliina Osipeenko gegşedei tragiiçeskaar naha barahanda zoriuulagdahan, Selengiin aimagai azalşadai gaşuudalai miiting xadaa aimceentr deere, main 13-nai yder bolhon baina. Tus miitingde 300 garan azalşad xabaadalsaa.

BKP(b)-ein aikoomoi sekretaarь nyxer Dorziijev bolbol miitingiiji neegeed, aimgyisedkoomoi tyryylegşe nyxer Ajuuşeejevte yge ygebe. Nyxer Ajuuşeejev xadaa Soveed Sojuuzai geroinuud nyxed A. Seroov ba P. Osipeenko gegşedei tolotomo zamiiji ba azabaidaliiji xarakterizovaalaad, ede gaixamşag liioodçiguudai tragiiçeskaar naha barahanda gynzegii şanalaliiji aimagai byxii azalşadai nerehee medyylhen baina.

—Ede geroinuudai nerenyyd xadaa soveed aradta, bolьşeviig paartida, soveed praviitelьstvodo ba aguujixe Staalinda slyyzbe xelgiin gaixamşag zişee bolxo. Edenei aldar soloor dyyren nerenyydenь bidenei zyrxende mynxedee baixa,—geze nyxer Ajuuşeejev xelene.

Hyyleerenь, miitingde xabaadagşad bolbol osoaviaxiimai organizaacanuudai xydelmeriiiji ulam haizaruulxa, exe oronoigoo oboroonno şadabariiiji byri xyseteigeer bexizyylxe, bultadaa osoaviaxiimai çleengyyd bolxo gehen udxatai rezoliyyce negen duugaar batalza abba.

Tyryyşyylei oopediiji yrgenoor xereglexe!

Noormojoo ylyylen dyyrgene

Kabaanskiin raioonoi, Şergiinske selъsoveedei, Staalinai neremzete kolxoozdo xydelmerilze baigaa, Kabaanskiin MTS-iin traaktorna brigaada bolbol ton hainaar xydelmerilne. Ene brigaadiin traktoriist nyxer Martiinov Ivaan bolbol „Ynivarsaal" traaktoraar noormojoo 207 proceent dyyrgeze, 4 yderei torşo soo 166 kilograamm goriuuça ekonoomilhon baina.

Bornoliogşod nyxed Biçilgov Viiktor ba Froloov Grigoori gegşed, øøhed xoorondoo socialiis sorevnovaaniin doogovor batalza, noormojoo 115 proceent xyrter dyyrgedeg baina. Tereşelen, seejalçig Paavel Kalaaşnikov bolbol seejalşçig Sideelьnikooviiji socialiis sorevnovaanida uriaad, ydereigøø noormiiji 163 proc. ba myn seejalьşçig Sideelьnikoov noormoo 110 proc. xyrter dyyrgedeg baina.

Gadna, tus selьsoveedei „Kraasna paaxarь" kolxoozoi traktoriistnuud xadaa myn yilederiiin ynder byteøøiiji xaruulna. Ziseenь, seejalçig nyx. D. Permakoov bolbol noormojoo 115 proc. dyyrgene.

Gen. Sibiriaag.

* * *

Tus aimagai, Xandaliin somonoi, Kaganooviçiin neremzete kolxoozoi kolxooznig nyxer Cebeg Kyzьmiin bolbol 1939 onoi xabarai tarilgada ton hainaar xydelmerilze baina. Mynøø, tere xadaa øørlingøø noormiiji sag yrgelze 200 proceent dyyrgedeg.

Nyxer C. Kyzьmiin bolbol kolxoozdo orohonhoo xoişo, erxim hainaar xydelmerilze, busad kolxooznignuudtaa zişee xaruuldag baina.

S. Badmaajev.

Organizoovanno xydelmeri

Muxar-Şiber. (Telefoonoor abtaba). Xabarai tarilgiin talaar, Sutain selьsoveedei kolxoozuud bolbol aimag dotoroo tyryy huurida jabana. Tus selьsoveedei, Staalinai neremzete kolxooz (tyryylegşenь Cerendorziijev) xadaa oroohoto kylьtyyrenyydeigee ertiin tarilgiiji main 2-to dyyrgeed, tere darii paar beledxelgiiji exilhen baina. Mynøø, tus kolxooz bolbol 100 garan gektaar paar beledxeed baina.

* * *

Respyyblikiin tyryy MTS-yydei negen bolxo, Gaşain MTS-iin traktoriistka nyxer Aanna Jakiimova bolbol ene zilde ton hainaar xydelmerilǿø. Nyxer Jakiimova xadaa xyxøør yxibyytei baibaş, ydereigøø noormiiji sag yrgelze 150-160 proceent dyyrgedeg baigaa, Xydelmeriiin 8 yderei torşo soo, tere xadaa 225 kilograamm goriuuça ekonoomiloo.

Myn, tus MTS-iin traktoriist nyxer Laskyytnikov gegşe koliooşno traaktoraar, gazar xaxalalgada xydelmerilxe zuuraa, xydelmeriiin 8 yderte 2 ceentner goriuuça ekonoomilhon ba ydereigøø noormiiji sag yrgelze 180 proceent xyrter dyyrgedeg baigaa.

Ede xadaa mynøø paar xaxalalgada jabana.

Zybkoov.

Staxaanovska hara

Main 12-oi yder, Zagarain aimagai selьsoveedyyd, kolxoozuudai xytelberilegsed, brigadiirnuud ba kolxoozno aktiivai suglaan bolbo.

Tus suglaan xadaa xabarai tarilgiin tyryyşiin itooguud ba paar xaxalalga, ybehe xuriaalgada beledxelgiin, zootexniiçeske barilganuudai talaar, zorilgonuud tuşaa xelsehen baina.

Aimagai tyryy kolxoozuud bolbol oroohoto kylьtyyrenyydeigee ertiin tarilgiiji dyyrgeed, paar beledxelgiin xydelmerinyydiiji organizoovannoor jabuulza baina. Zişeelxede, Doodo-Ilьxiin selьsoveedei, Voroşilovoi neremzete kolxooz xadaa negedexi riaadta paar xaxalalgiingaa plaaniiji SSSR-ei Verxoovno Soveedei III Seessiin neegdexe yder—main 25 boltor dyyrgexe geze ujalga abaad, xydelmerilze baina. Gebeşji, zarim kolxoozuudanь tarilgiin xydelmerinyydiiji udaaruulza baina. Onoxoin selьsoveedei, „Kraasna oopednig" (tyryylegşenь Stepaanov), Yystь-Kyrbiin selьsoveedei, „Main 1" (tyryylegşenь Şyriigin) kolxoozuud bolbol tarilgaa arai geze 60-aad proceent dyyrgee.

Tarilgiin talaar, byxii geegdelnyydiiji oiriin ydernyydte erid likvidiirovelxiin tula, suglaan bolbol konkreetne xemzeenyydiiji abhan baina.

Gadna, tus suglaanda xabaadagşad bolbol SSSR-ei Verxoovno Soveedei III Seessiin neegdelgiiji, main 25 haa ijyyniin 25 xyrter, zootexniiçeske barilganuudai talaar staxaanovska hariiji sonosxolgoor ugtaxa geze togtoobo.

BATUUJEV.

Geraasimovska xydeløøniiji yrgedxelge—malazalda tezeelei baaza baiguulgiin zaloog myn!

Ujalganuudaa dyyrgeze baina

Zagarai. (Telefoonoor abtaba). Zagarain aimagai kolxoozuud bolbol malazalda tezeelei bata bexi baaziiji baiguulgada ton jixe udxaşanartai baihan, oopednig-lygovood nyxer Geraasimovai iniciatiivijji xaluunaar demzeze, geraasimovska xydeløønde yrgenøør orolsozo bainad.

Onoxoin somonoi, „Kraasna Oopednig" kolxooz bolbol sabşalangai gazarai urgasiiji deeşelyylxiin tyløø, lygovood-kolxooznig nyxer G. I. Xazazaajevai oroldoxozoor xydelmerilheneinь rezylьtaadta, ybehe xuriaalgiingaa 1938 onoi plaaniiji 110 proc. dyyrgeze şadahan baina. Nyxer Xazazaajev bolbol ene zilde lygovood-oopednig nyxer Geraasimovai oopedoor zebseglegdeze, ybehe xuriaalgiingaa plaaniiji 150 proc. dyyrgexeb geze ujalga abza, Onoxoin ba Asagadai selьsoveedyydei byxii lygovooduudiiji, sabşalangai urgasiiji deeşelyylxiin tyløø socialiis sorevnovaanida urihan baina. Mynøø, nyxer Xazazaajev bolbol uha xaaxa xaaltanuudai xereglselnyydiiji, eneenei plaanda xaraalagdaagyi baibaşji haanь, beledxeze baina.

Myn, tus somonoi Staalinai neremzete kolxooz bolbol gazarai uhalalgiiji jabuulza baina. Kolxooznig nyxer A. A. Perzakoovai xytelberi doro, 5 kolxoozniguudai sostaavtai nege zvenoo xydelmerilze baina. Mynøø, uhalalgiinь sisteemenyyd, kanaavuud zahagdaza dyyrexee baina. 90 gektaar tarilgiin gazar uhalagdahan ba tereşelen sabşalangai gazar uhalagdan exilze baina. Sabşalan deere baga bişe navooz gargagdanxai.

Uha erjegşedei, texnigyydei ba milioraatornuudai, hajaxan yngerhen raioonno soveşçaani bolbol Xoriin aimagai lygovooduud-kolxooznignuudiiji socsorevnovaanida urihan baina. Ende, Geraasimovai oopediiji yrgenøør delgeryylxiin ba sabşalangai urgasiiji deeşelyylxiin tula todorxoi ujalgaanuud abtahan baigaa. Mynøø, xede xeden kolxoozuudta uhalalga jabuulagdaza, kanaavuud seberlegdeze baina.

Şoiduurov.

Nyxer Geraasimovai meetodeer

Kabaanskiin aimagai, Kolioosovsko selьsoveed bolbol hajaxan,kolxoozuudai tyryylegşener, brigadiirnuud, zvenooji daagşad ba kolxoozno aktiivai xamta, respyyblikiin soloto staxaanovec-lygovood nyxer Geraasimovai ooped tuşaa yrgen soveşçaani yngergehen baina.

Ene soveşçaanida xabaadagşad bolbol sabşalangai ba belşeeriin urgasiiji deeşelyylxiin tula agrotexniiçeske xemzeenyydiiji jabuulga ba tereeniiji xaruuhalalga tuxai nyxer Geraasimovai leekciin pyynkt byxeniiji ton jixe honirxoltoigoor xelseze yzehen baina.

Yge xelegşe nyxed Tarakaanov, Burlakoov, Kyrbaatov ba busad xadaa belşeeriin ba sabşalangai gazariiji burgaaha, xarganaa, modo şuluudhaa seberleze ba namag gazariiji xataaza, sabşalangai plooşçadiiji yrgedxelge ba produktiivnostiiji haizaruulxa bolbol socialiis malazalda tezeelei bexi baiguulgada ton jixe udxaşanartai baihiijinь temdeglebe.

Kolxooz byxende lygovoodçesko—geraasimovska zvenoonuudiiji organizoovaalxa geze ene soveşçaani deere togtoogdohon baina.

„Ryytь socialiizma" kolxoozoi tyryylegşe, ene soveşçaanida xabaadahan, nyxer Kyrbaatov bolbol soveşçaaniin togtooliiji bejelyylbe: kolxoozdoo lygovoodçesko - geraasimovska 2 zvenoonuudiiji organizoovaalhan ba, edenь main 9-de xydelmerøø exileed baina. Mynøø, sabşalangaigaa gazariiji burgaaha, xarganaa, modo şuluunuudhaa seberleze exilee.

Tus zvenoo xadaa nyxer Geraasimovai xydelmeriiin staxaanovska oopeduudiiji xereglexe, 50 gektaar gazariiji seberleze, ydobreeni xeed, uhalaad, ybehe sabşalgiin yje xyrter erxim urgasatai sabşalan bolgoxo geze ujalga abaa.

Gebeş, ene selьsoveedet, zarim kolxoozuud bolbol soveşçaaniin togtooliiji dyyrgenegyi. Zişeelxede, „17-doxi Oktiaabrь" kolxooz bolbol malai tezeeleer zil byri dutadag baibaş, speciaalьna zvenoonuudiiji mynøø xyrter organizovaalaagyi baina.

Gen. Sibiriaag.

Lygovooduudai respyblikaanska soveşçaani

Main 13-nai yder, Ulaan-Yde goorodto, BMASSR-ei Narkomzeemei zarlahan, staxaanovcuud-lygovooduudai respyblikaanska soveşçaani neegdebe.

Ene soveşçaanida respyyblikiin soloto lygovood-oopednig nyxer Vasilii Aleksaandroviç Geraasimov, Selengiin aimagai, Voroşiilovoi neremzete kolxoozoi lygovood nyxer Sanzidaajev, Xiaagtiin aimagai, Deedeçesko Xudariin selьsoveedei, Moolotovoi neremzete kolxoozoi oopednig nyx. D. I. Semioonov ba busad lygovood jirebe.

Ende, øøhediingøø xydelmeriiin oopeduud ba meetodyydiiji andaldaza baina. Soveşçaani bolbol nyxer Geraasimov ba busad øøhediingøø oopeduud tuxai vestypaalba. (Yglooderei nootoor meeto delgerengiigeer bişegdexe).

ZURAG DEERE: Ulaan-Yde goorodoi Centraalьna raioonoi azalşadai koloonno main 1-nei demonstraaca deere.

(*Çernoovoi foto*).

PROTIVOVOZDUUŞNA OBOROONA

Exilhen, xojordoxi imperialiis dain bolbol „froont" ba „til" tuxai urdada baihan oilgomzonuud, udxaşanaraa geene geze ton todoor xaruulaa.

1914—18 onuudta bolhon imperialiis dainai hyylde, vojeenne-vozduuşna xysenyyd bolbol tyrgen teempeer urgadag ba narizadag bolhon baina. Urda sagaixitai sasuulbal, samoliooduudai skoorostinь, aşaa teelgenь, deegyyr ba xolo nisdelgenь xemzeegylgøør urgaba. Samoliooduudai 500 klm. skoorostь, 2000 klm.xolo nisdelge, ba 8-10 klm.xyrter deegyyr nisdelge bolbol aviaaciin hyylei amzaltanuud bolno bişe, xarin ene bolbol sag yrgelze urgahaar baina. Hyylei xeden zilnyydte, kapitaliis gyrenyydte bombordiroovoçno aviaaciin nisdelgiin şanariiji haizaruulxa jabadalda ton jixe anxaral xanduulagdahan baina: bombovoi nagruuzka ba bombordiroovşçiguudai jabalgiin raadius sag yrgelze jixe bolno.

Froont deere ilaxada, tiiliin udxaşanartai baihanь bygedede eli medeetei baina. Tiiliin bata bexinь xadaa — ilaltanuudai gol ysloovinь bolno. Bata bexi bişe, organizoovanno bişe, aarag hulaar xydelmerilze baihan tiil bolbol froont deere xysed dyyren amzaltatai baiza şadaxagyi. Tiime tula, tiiliiji ebdelge, dezorganizaacalga bolbol aviaaciin ton şuxala zorilgonuudai negeninь bolno. Jixe dainda, promilşlennostiiji ebden handargaxiin ba xynzoniiji demoralizaacalxiin zorilgoor, protiivnigoi tiilde gynzegii reide xegdexe, yiledberiiin ceentrnyyd deere ba xynzontoi pyynktnyyd deere dobtolgo xereglegdexe baina.

Bombordiroovoçno aviaaca bolbol, xerbee terenei esergyyjabuulganuudta bolxo xemzee abaagyi haa, ton jixe handargalta yzyylxe şadabaritai jym. Bombordiroovoçno aviaaca bolbol xynzontoi pyynktnyyd deere dobtolgo xexedee, eldeb janziin tiipei boombonuudiiji xeregledeg baina. Nerelen xelebel, fygaasna, osxoolooçno, zazigaatelьna ba ximiiçeske boombonuud bolno. Fygaasna boombonuud bolbol promiişlenne predpriijatiinuudiiji handargaxiin tula ba xynei azahuudag gernyydiiji ebdelgede xereglegdedeg baina.

Osxooloçno boombonuud bolbol protiivnigai amita xysiiji diilen daraxiin tula uridşalan xaraalagdana. Teherxedee ene bolbol, teherhen gazarhaa 200 meetr rasstojaanida hyidxeze şadadag, olon toonoi osxoolkonuudiiji sasadag baina.

Zazigaatelьna boombonuud teherxedee, ton ynder temperatuuriiji gargadag (3000 graadus xyrter): ene temperatuurta tymer gaidagdadag ba xailaşadag baina. Ji-boombonuudai udxaşanar tuxai terenei nerenь todoor xelene.

Ximiiçeske boombonuud bolbol xoroto veşçeestvonyydeer homologdodog baina. Xoroto veşçeestvonyydei boombonuud teherxedee, agaartai xolisoldodog ba xoroto-ufaatai yylen, manan bolşodog baina. Aviaaca bolbol niutaguudiiji xoroto veşçeestvonyydeer buzarlaxada bişenyyd argaşadabaritai baina: tusxai priboornuudhaa xoroto şengen zyilnyydiiji (iprit, liyizit) xajadag baina.

Aviaaciin xygzexetei negen xamta, agaarhaa dobtolgiin ajuulai urgaxatai xamta, myn baha protivovozduuşna arga xereglselnyyd xygzeze baina. PVO-goi (aktiivna) gol xereglselnyyd—istrebiitelьne aviaaca ba zeniitne artilleeri bolno. Tere istrebiitelьne aviaaca ton ynder xyzgeltiiji tuilaa. Gebeşji, tedenei zygzelte bolbol protivovozduuşna oboroniin nemelte, passiivna xereglselnyydei şanariiji zaaxanşji bagadxaza şadaxagyi baina. Passiivna xereglselnyyd bolbol kollektiivne (protivovozduuşna ba ximiiçeske ybeezişçenyyd, degazicioonno, nergeen bodxoolgiin, pozaarna, sanitaarna komaandnud ba bişenyyd), individyaalьna protivovozduuşna, individyaalьna ba protivoximiiçeske pakeedyyd) bolzo xubaagdadag jym.

Agaarai dobtolgohoo passiivna xamgaalalgiiji organizaacalgada, passiivna xamgaalalgiin meedeer xynzoniiji hurgalgada, ton jixe anxaral tabigdaxa johotoi. Xynzon bolbol dyte şadar baihan ybeezişçe tuxai medexe johotoi, tiigeed ybeezişçingee dotorxi zuram praavilnuudta hurahan baixa johotoi. Xynzoniiji individyaalьna, protivoximiiçeske xamgaalalgiin xereglselnyydeer (protivogaazuud, protivoximiiçeske pakeedyyd) xangalgada ba tereeniiji xereglexe johotoi praavilnuudta hurgalgada, ton jixe anxaral xanduulagdaxa uşartai bolno.

Aviaaciin hyniiin dobtolgonuudai ysloovinuudta, xynzontoi pyynktiin gerelei maskiroovka xadaa ton jixe udxaşanartai baidag. Jixenyyd gooroduudai gerelnyydei jalaralganь, dunda zergiin ynder deere nisdelgehee, 150 klm. rasstojaaniida xaragdadag ba aviaaciin dobtolgonuudta orijentiirnyydenь boldog baina. Maskiroovka, xysed dyyren baixadaa, tere bolbol deistvenne baidag. „vozduuşna trevoogiin" signaalaar, gerelei byxii istoçniguudiiji xaaxa şuxala baina: gerelnyydiiji, peeçenyydiiji xalaaxa priboornuudiiji ba bişenyydiiji. Vozduuşna dobtolgonuudai ylegdelnyydiiji likvidaacalgada xynzoniiji beledxexe asuudal, tereşelen ton jixe anxaraliiji xereglegdeg baina. Niutaguudai degazaaciin jabuulxiin tula tyimertei temesexiin tula, handarhiiji hergeen tabixiin tula, medicinske tyrgeyyşegeer tuhalamzanuudiiji xyrgelgede ba busadta zorimgadan, speciaalьna komaandnuud baiguulagdaxa johotoi. Ene xydelmeride komaandnuudiiji beledxelge bolbol erteenhee exilegdexe johotoi.

Xynzoniiji protivovozduuşna oboroondo beledxelgiin talaar, ton jixe zorilgonuud Osoaviaxiimai urda baina. Soveed patriood byxen, Osoaviaxiimai aktiivna çleen baixa johotoi. Soveed grazdaniiin byxen, protivovozduuşna oboroonlin meetodyydiiji şudalaxa johotoi —protivogaaziiji ba protivoximiiçeske pakeedyydiiji xereglexe şadaxa, şarxatahan gy, ali xorondo gemteegdehen xynyydte tyryyşiin tuhalamziiji xyrgeze şadaxa, tyimertei temeseze şadaxa bolxo johotoi.

Gooroduudai byxii xynzon bolbol, daisanai aviaaciin dobtolgodo esergyyşyylxe bejelyylxe zorilgonuudiiji dyyrgelgede ertenhee beledxehen bai xa johotoi. Xerbee vozduuşna dobtolgiin yjede, xynzon xadaa jyyş xexeyee medexegyi baigaa haanь, jixenxidee zeertvede xyrgedeg paanika uşarxa baina.

Byxii partiina, komsomoolьsko, soveed ba profsojuuzna organizaacanuud bolbol Osoaviaxiimda, terenei xydelmeridenь tuhalxa johotoi.

MAIOOR LOOBKOV.

Шэнэ алфавидта һуралсаха булан

Угаа ехэ баяраар угтааб

Бурят-Монгол хэлэнэй бэшэгые ород алфавидта оруулха тухай БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтоолые, хэмжээлэшэгүй баяраар угтааб.

Намда, арадай багшада, советскэ багшуудые коммунизмын духдэ һургаха ба хүмүүжүүлхэ тон харюусалгатай ба хүндэтэй хүдэлмэри найдагданхай байна. Агуу ехэ ород арадай хэлэ ба бэшэг болбол манай ороной ажалшадаар ба бухы дэлхэйн прогрессивнэ хүнтүрэлтэнөөр инаглагдадаг, хүндэлэгдэдэг байна. Энэ хэлэ ба бэшэгтэ һуралсахые манай ороной ажалшан бүхэн хүсэнэ.

Манай бурят-монгол бэшэгэй, ород алфавидта шэлжэн оролго болбол ород ба бурят хэлэ бэшэгые үзэхэ ябадалда тон ехэ туhатай байна.

Бурят-Монголой арадуудые шэнэ бэшэгтэ һургаха талаар, тон ехэ зорилго бидэ багшанарай урда байна. Энэ ушарһаа, бидэнэр багшанар хадаа 1939—40 онуудай һуралсалай жэлһээ эхилээд, бүридуудые ород алфавидта һургаха ябадалда онсо анхаралаа табиха ёhотойбди.

А. В. Хабалтуева.
Хориин дунда һургуулиин һургагша, орденоносец.

Тогтоомжонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ

„ВКП(б)-эйн XVIII съездын тогтоомжонуудые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө шанга оролдостойгоор хүдэлмэрилхые бухы комсомольско организацинуудые, ВЛКСМ-эй бухы члегнүүдые уялгалха",—гэжэ комсомолой централна комитедэй VIII пленум хадаа өөрынгөө тогтоомжо соо заахан байна.

Энэ уялгые Кяхтын аймагай, Алтайн сомоной, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхи комсомольско эхин организаци болбол дүүргэлтэ болгожо шадаагүй гэбэл, тус организаци хадаа ВКП(б)-эйн XVIII съездын тогтоомжонуудые үзэхэ ябадалые комсомольцуудай дунда залуушуудай дунда организовалаагүй.

Гадна, тус организациин комитедэй секретарь нүхэр Ринчинова болбол хүдэлмэриингөө планиие табихадаа, олон янзын кружогуудые организовалха ба ондоош хүдэлмэринүүдые хэхэ гэжэ байжа гоёгоёор бэшэдэг юм, тээд, тэрэ планаа дүүргэлтэ болгонгүй саарһан дээрэнь хосорогдог байна.

Тиимэһээ хойногшодоо хүдэлмэреө үндэһөөрнь шэнэдхэн табижа, ВКП(б)-эйн XVIII съездын ба комсомолой центральна комитедэй пленумүүдэй тогтоомжонуудые хэрэг дээрэнь бэелүүлхын түлөө оролдостойгоор хүдэлмэрилхэ шухала.

С. АЛТАЙН.

13 Бухэсоюзна лотерейн тараалга

Хориин аймагай ажалшад, колхознигууд, интеллигенци болбол 13 Бухэсоюзна лотерейн билетүүдэй тараалгада угаа ехэ активнаар хабаадалсана. Жэшээлхэдэ, ВЛКСМ-эй Хориин айкомой хүдэлмэрилэгшэд бухэн 15 тухэриг лотерейн билетүүдые абаад, аймагайнгаа бухы организацинуудай хүдэлмэрилэгшэдые социалистическэ соревнованида урихан байна.

Мүн, аймагай колхознигууд бухэндэ 13 лотерейн билетүүдые тараалга амжалтатай гаар ябуулагдажа байна.

Д. Доржиев.

Харюусалгата редактор Р. БИМБАЕВ.

Адрес редакции: Центросоюзная 19 Телефоны: редактора — 3-44, отв. секретаря 3-23, Сельхозотдел— 7-55, Промотдел — 5-07.

NKMP-iin tipograafi

Glavlit 732